

Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
(Central University)

B-4 Qutub Institutional Area, New Delhi- 110016

संस्कृतमाध्यमेन पाठ्यक्रमाः

(Syllabi in Sanskrit Medium)

आचार्य (एम.ए.) कार्यक्रमः

(स्नातकोत्तर स्तरीयः)

Acharya (M.A.)

Programme

(PG Level)

सत्यापित
VERIFIED

[Signature]
कुलसचिव / Registrar

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

[Signature]
सहायक कुलसचिव (शैक्षणिक)
Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
(Central University)

B-4 Qutub Institutional Area, New Delhi- 110016

आचार्यः (एम.ए.)

कार्यक्रमः

(स्नातकोत्तरस्तरीयः)

M.A. Programme

पुराणेतिहास

आचार्य पाठ्यक्रमः

प्रथमसत्रम्

C-1

प्रथमपत्रम्	महाभारतम्-राजधर्मानुशासनपर्व	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् 20	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	अध्यायाः	1 से 10	16	01		
ख.	अध्यायाः	11 से 18	16	01		
ग.	अध्यायाः	19 से 25	16	01		
घ.	अध्यायाः	26 से 30	16	01		
ड.	वर्तमानसंदर्भे राजधर्मस्य प्रासंगिकता		16	01		

C-2

द्वितीय पत्रम्	श्रीमद्भागवतम् महापुराणम् (चतुर्थस्कन्धः)	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	अध्यायाः	1 से 7	16	01		
ख.	अध्यायाः	8 से 14	16	01		
ग.	अध्यायाः	15 से 21	16	01		
घ.	अध्यायाः	22 से 27	16	01		
ड.	अध्यायाः	28 से 31	16	01		

C-3

तृतीय पत्रम्	श्रीमद्देवीभागवतम् (द्वितीयस्कन्धः)	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	द्वितीयस्कन्धः	1 से 7	16	01		
ख.	द्वितीयस्कन्धः	8 से 12	16	01		
ग.	द्वितीयस्कन्धः	13 से 20	16	01		
घ.	शक्तिदर्शन- वैशिष्ट्यम्		16	01		
ड.	देवीभागवते वेदव्यासपरंपराया निदर्शनम्॥		16	01		

Sunder
7.2.18

संज्ञाकारणम्
7/2/18

संज्ञाकारणम्
7/2/2018

Sunder
7/2/18

अभिनव
07/2/2018

Hani

अभिनव
7.2.2018

अभिनव
7/2/18

अभिनव
07/2/18

चतुर्थ पत्रम्	शाण्डिल्यभक्तिसूत्रं, नारदभक्तिसूत्रं च	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	शाण्डिल्यभक्तिसूत्रम्,		16	01		
ख.	नारदभक्तिसूत्रम् सम्पूर्णम्		16	01		
ग.	भक्तिदर्शनविमर्शः		16	01		
घ.	भक्तिसूत्राणां ऐतिहासिकीपरंपरा		16	01		
ड.	नवधाभक्तिपरिचयः		16	01		

C-5

(विकल्पाधारितं प्रश्नपत्रम्)

पंचमं पत्रम्	पुराणपर्यालोचनम्, पुराणपरिशीलनम्	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	पुराणेतिहासवाङ्मयस्य स्वरूपम्		16	01		
ख.	भारतीयेतिहासग्रन्थत्वेन- वाल्मीकिरामायणम्		16	01		
ग.	महाभारतस्य सामान्यः परिचयः		16	01		
घ.	पुराणानां परिशीलनम्		16	01		
ड.	सौर-शाक्त- गाणपत्यपुराणानि		16	01		

C-6

संगणकविज्ञानम् (विशिष्टं पत्रम्)

C-7

प्रथमवर्षम् द्वितीयसत्रम्	वाल्मीकिरामायणस्य विशिष्टमध्ययनम् अध्याकाण्डम् १-३० सर्गाः	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	सर्गाः	1 से 5	16	01		
ख.	सर्गाः	6 से 10	16	01		
ग.	सर्गाः	11 से 20	16	01		
घ.	सर्गाः	21 से 25	16	01		
ड.	सर्गाः	26 से 30	16	01		

सुदी 7.2.18
 अरविन्द 02/2/2018
 रम 7.2.2018
 गाम
 डी.यू.एन
 डी.गणेश 7/2/18
 सुदी 7/2/2018
 सुदी 7/2/18
 सुदी 7/2/18

प्रथमवर्षम् द्वितीयसत्रम्	श्रीमद्भागवतम् (पंचमःस्कन्धः)	विषयः भारतवर्षस्य विशेषसन्दर्भे पौराणिकं भूगोलम्,	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	श्रीमद्भागवतम्	अध्यायाः 1 से 8	16	01		
ख.	श्रीमद्भागवतम्	अध्यायाः 9 से 16	16	01		
ग.	श्रीमद्भागवतम्	अध्यायाः 17 से 26	16	01		
घ.	कथानकानां परिशीलनम्		16	01		
ङ.	पौराणिकं खगोलम्		16	01		

C-9

प्रथमवर्षम् द्वितीयसत्रम्	श्रीमद्भागवतम् (दशमः स्कन्धः (पूर्वाङ्कम्)	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	अध्यायाः	1 से 10	16	01		
ख.	अध्यायाः	11 से 20	16	01		
ग.	अध्यायाः	21 से 30	16	01		
घ.	अध्यायाः	31 से 40	16	01		
ङ.	अध्यायाः	भागवतीयपंचगीतानां अध्ययनम् लेखक- डॉ. शीतला- प्रसाद शुक्ल- गीतमञ्जरी	16	01		

C-10

प्रथमवर्षम् द्वितीयसत्रम्	ब्रह्मवैवर्तपुराणम् (ब्रह्मखण्ड)	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	अध्यायाः	1 से 25	16	01		
ख.	अध्यायाः	26 से पूर्णतापर्यन्तम्	16	01		
ग.	ब्रह्मवैवर्तपुराणे श्रीकृष्णकथायाः वैशिष्ट्यं स्वरूपञ्च		16	01		
घ.	ब्रह्मवैवर्तपुराणे- राधातत्त्वनिरूपणम्		16	01		
ङ.	ब्रह्मवैवर्तपुराणे वैष्णवदर्शनपरम्परा		16	01		

[Signature]
7.2.18

[Signature]
7/2/18

[Signature]
7/2/2018

[Signature]
7/2/18

[Signature]

[Signature]
7.2.2018

[Signature]

[Signature]

[Signature]
7/2/18

[Signature]
7/2/18

(विकल्पाधारितं प्रश्न पत्रम्)

प्रथमवर्षम् द्वितीयसत्रम्	पुराणविमर्शः, पौराणिक राजर्षि वंशसमीक्षणम्	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	पुराणलक्षणविमर्शः, पुराणानां संख्या, भेदाः		16	01		
ख.	पुराणविद्या स्वरूपं उपपुराणानां परिचयश्च		16	01		
ग.	इतिहासपदार्थं विवेचनम्, पुराणैतिहासयोः संबन्धः		16	01		
घ.	पुराणैतिहासस्य प्रकाराः- गाथा, नाराशंसी, आख्यानम्, उपाख्यानम्, वंशवर्णनञ्च		16	01		
ड.	पुराणेषु इतिहासलेखनम्		16	01		

C-12

द्वितीयवर्षम् प्रथमसत्रम्	भागवतदर्शनम् गीतादर्शनञ्च	विषयः सर्वदर्शन संग्रह	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	श्रीमद्भागवतदर्शनं, स्वरूपं, विमर्शश्च		16	01		
ख.	श्रीमद्भगवद्गीतादर्शनं स्वरूपं विमर्शश्च		16	01		
ग.	गीतायां विभिन्नाः योगाः		16	01		
घ.	श्रीमद्भागवते दार्शनिकतत्त्वमीमांसा		16	01		
ड.	भागवतदर्शनोपयोगिता		16	01		

C-13

द्वितीयवर्षम् द्वितीयसत्रम्	महाभारतम् नलोपाख्यानपर्व	विषयः महाभारतम्	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	अध्यायाः	1 से 15	16	01		
ख.	अध्यायाः	16 से 28	16	01		
ग.	नलोपाख्यानमहत्त्वम्		16	01		
घ.	नलकथाविस्तारः		16	01		

Kamini
7.2.18

अश्विनी
07/2/2018

शशाङ्क
01/2/18
शशाङ्क
7.2.2018

शशाङ्क
7.2.2018

शशाङ्क
7/2/2018

शशाङ्क
7/2/18
शशाङ्क
07/2/18

शशाङ्क
7/2/18

ड.	महाभारते वनपर्वमहत्वम्		16	01		
----	---------------------------	--	----	----	--	--

C-14

द्वितीयवर्षम् तृतीयपत्रम्	मार्कण्डेय पुराणम् १-३०	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	मार्कण्डेय पुराणवैशिष्ट्यम्		16	01		
ख.	अध्यायाः	1 से 10	16	01		
ग.	अध्यायाः	11 से 20	16	01		
घ.	अध्यायाः	21 से 30	16	01		
ड.	शक्तितत्वनिरूपणम्		16	01		

C-15

द्वितीयवर्षम् चतुर्थ पत्रम्	प्राचीनभारतीयेतिहासः	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	भारतीयवर्णव्यवस्थायाः स्वरूपम्		16	01		
ख.	भारतीयआश्रमव्यवस्था- प्रकाराः		16	01		
ग.	भारतीयपौराणिकसंस्कृतेः स्वरूपम्		16	01		
घ.	स्वतंत्रतासंग्रामस्य महत्वपूर्णाः व्यक्तयः महात्मागांधी, नेहरू, सुभाष बोसः,		16	01		
ड.	एनी.बेसेन्ट, भगतसिंहः, चन्द्र शेखर आजादः विवेकानन्दः गुरु गोलवलकरः		16	01		

Smiley
7.2.18

संजागरण
7/2/18

अरविन्द
07/2/2018

संजागरण
7/2/2018

Kjau

शंकर
7.2.2018

Dr. P. S. S.
7/2/18

शंकर

शंकर
07/2/18

शंकर
7/2/18

(विकल्पाधारितं पत्रम्)

पंचमं पत्रम्

द्वितीयवर्षम् प्रथमसत्रे	पुराणपरिशीलनम् (गिरधर शर्मा चतुर्वेदः) पुराणानां समाजिकोपयोगिता (आचार्य वलदेवोपाध्यायः)	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	भारतीयसमाजोत्थाने पुराणानां भूमिका		16	01		
ख.	पुराणेषु विज्ञान महत्वम्		16	01		
ग.	पुराणेषु प्राचीना भारतीयविद्या		16	01		
घ.	पुराणानां लोकहितसन्धानम्		16	01		
ड.	पुराणानां भाषाशैली च		16	01		

C-17

चतुर्थं सत्रम्

द्वितीयवर्षम् प्रथमपत्रम्	स्कन्दपुराणम् एवं केदारखण्डः	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	अध्यायाः	1 तः 15	16	01		
ख.	अध्यायाः	16 तः 30	16	01		
ग.	अध्यायाः	31तः 40	16	01		
घ.	स्कन्दपुराणस्य कथासु केदारक्षेत्रवर्णनम्		16	01		
ड.	स्कन्दपुराणस्य महत्वम्		16	01		

C-18

द्वितीयसत्रम् द्वितीयपत्रम्	श्रीमद्देवी- भागवतमहापुराणम् (तृतीयः स्कन्धः)	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	अध्यायाः	1 तः 15	16	01		
ख.	अध्यायाः	16 तः 33	16	01		
ग.	देवीभागवते अम्बायज्ञः, तत्वमीमांसा, विभिन्नाः कथाश्च		16	01		
घ.	तृतीयस्कन्धस्य वैशिष्ट्यं परिशीलनञ्च		16	01		
ड.	देवीभागवते भुवनेश्वरीरहस्यम्		16	01		

7/2/2018

(Gaur) 7-2-18
 अरविन्द 7/2/18
 7/2/18
 7/2/2018
 7/2/2018
 7/2/2018
 7/2/18

C-19

द्वितीयवर्षम् तृतीयपत्रम्	पुराणेषु शाक्तदर्शनानि	विषयः मार्कण्डेयपुराणं, देवीपुराणं, देवीभागवतम्	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	शक्तिदर्शनस्वरूपम्		16	01		
ख.	शक्तिपीठपरिचयः		16	01		
ग.	देवीस्वरूपाणि		16	01		
घ.	दशमहाविद्याः		16	01		
ङ.	मुद्रारहस्यम्		16	01		

C-20

द्वितीयवर्षम् चतुर्थ पत्रम्	पुराणविमर्शः पुराणपर्यालोचनम्	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	पौराणिकेतिहासलेखन प्रविधयः		16	01		
ख.	उपपुराणेषु औपपुराणेषु च इतिहाससामग्री		16	01		
ग.	पौराणिक- राजवंशानुकीर्तनम्		16	01		
घ.	पुराणप्रसिद्धानि तीर्थनि-वृन्दावनम्, बिन्ध्याचलम्, काशी, काञ्ची, अवन्तिका		16	01		
ङ.	पुराणप्रसिद्धचरित्राणि श्रीकृष्णः, वेदव्यासः, विदुला, सीता, मदालसा, मार्कण्डेयः, सुदामा च		16	01		

C-21

(विकल्पाधारितं पत्रम्)

द्वितीयवर्षम् चतुर्थसत्रे	पुराणपर्यालोचनम् पुराणविमर्शः पुराणविज्ञानम् (प्रो. राजेन्द्र नानावटी)	विषयः	सैद्धान्तिक- मूल्याङ्कनम्-80	क्रेडिट् 5+1 (आन्तरिक)	आन्तरिक- मूल्याङ्कनम् २०	पूर्णाङ्काः सै.मू+आ.मू. 80+20=100
क.	पुराणेषु ज्ञानमीमांसा		16	01		
ख.	पुराणेषु विज्ञानमीमांसा		16	01		
ग.	पुराणेषु चतुषष्टिः कलाः		16	01		
घ.	पुराणेषु संस्काराः		16	01		
ङ.	पुराणेषु सामाजिक- संस्थाः		16	01		

Kyam
7-2-18
7-2-18

गंगाधर
7/2/18
अश्विन्
7/2/18

7/2/2018
7/2/2018

7/2/18
7/2/18
7/2/18